

Bør det settes en stopper for forsikring av overtredelsesgebyr?

Mohsin Ramani
Partner, Head of Insurance

Lars Albert Jøstensen
Lead Lawyer

Alt kan i prinsippet forsikres, og avtalefriheten kan bare begrenses i lov. Tidligere ble det tilbudt forsikring mot fartsbøter. Kredittilsynet kom i 2007 til at slike tilbydere drev forsikringsvirksomhet uten å ha nødvendig konsesjon, noe som satte en stopper for tilbudet. Med innføringen av [forsikringsvirksomhetsloven § 7-1](#) annet ledd ble det satt en endelig stopper fra 2011.

Spørsmålet er om det bør settes en stopper også mot forsikring av overtredelsesgebyr, som for eksempel gebyr for brudd på hvitvaskingsregelverket. Svenske Finansinspektionen ser nylig ut til å ha gjort akkurat det.

De norske reglene forbyr forsikring mot strafferettslige sanksjoner

Det følger av både [forsikringsvirksomhetsloven § 7-1](#) annet ledd og [finansforetaksloven § 2-6](#) tredje ledd at (skade)forsikringsforetak «*har ikke adgang til å markedsføre eller tilby forsikringer mot strafferettslige sanksjoner dersom forsikringen vil være i strid med rettsordenen.*»

I dette ligger at det ikke er tillatt å tilby forsikring mot strafferettslige reaksjoner slik som trafikkbøter. Det er likevel åpnet for at forsikringer som ikke strider mot rettsordenen er akseptert, typisk bøter som følge av oljesøl i internasjonal sjøforsikring, jf. [Prop.134 L \(2009-2010\) s. 26-28](#).

Begrensningen ligger i ordlyden strafferettslige sanksjoner. Bøter er opplistet som straff i [straffeloven § 29](#) bokstav e, mens administrative gebyrer slik som overtredelsesgebyrer hverken er opplistet der eller i [§ 30](#). Overtredelsesgebyr er m.a.o. normalt en administrativ sanksjon og ikke straff.

Dette innebærer at bøter for brudd på hvitvaskingsregelverket hjemlet i [hvitvaskingsloven § 51](#) vil anses som strafferettslig reaksjon, mens overtredelsesgebyr etter [§ 49](#) ikke nødvendigvis vil det. I prinsippet vil da det første ikke kunne forsikres, mens det siste muligens kan det.

Domstolene kan benytte den europeiske menneskerettskonvensjonen som hinder

Hvis domstolene vil sette ned foten for forsikring av overtredelsesgebyr, kan nøkkelen ligge i den europeiske menneskerettskonvensjon. Det følger av [forvaltningsloven § 43](#) annet ledd at administrative sanksjoner «regnes som straff etter den europeiske menneskerettskonvensjon.»

Det er da også slik at overtredelsesgebyr «*langt på vei tjener samme funksjoner som bøtestraff*», jf. [Prop.62 L \(2015-2016\) s. 84](#). Dette kan tilsa at begrepet strafferettslige sanksjoner må tolkes videre i tråd med menneskerettskonvensjonen til i alle fall å omfatte enkelte typer overtredelsesgebyr.

Annerledeslandet ved forsikring av overtredelsesgebyr for brudd på personvernreglene

I [Aon og DLA Piper, *The price of data security – A guide to the insurability of GDPR fines across Europe*, 3. utgave, mai 2020](#) fremgår det at overtredelsesgebyr som følge av brudd på personvernforordningen kun synes å være tillatt å forsikre i Norge og Slovakia, mens det tilsynelatende ikke er tillatt i over 15 land slik som bl.a. Danmark, Finland, Sveits og Storbritannia. Selv om forsikringsmuligheten neppe gjelder ubetinget, må det likevel slås fast at Norge skiller seg fra andre land gjennom ikke å ha tatt standpunkt til spørsmålet.

I Sverige har det slik vi forstår det vært usikkert om overtredelsesgebyr som følge av andre forhold enn brudd på personvernreglene kan forsikres. Svenske Finansinspektionen konkluderte i [2023:1 rättslig ställningstaganden försäkring mot böter och administrativa sanktionsavgifter 29. juni 2023](#) med at: «[...] det inte är förenligt med god försäkringsstandard att tillhandahålla försäkring mot böter och administrativa sanktionsavgifter.» Det ble samtidig uttalt at dette ikke gjelder sjøforsikring.

Det er ikke gitt at Norge skal være annerledeslandet på et ellers internasjonalt område. Inntil lovgiver eller Finanstilsynet eventuelt kommer på banen, bør forsikringselskapene spørre seg selv om de er tjent med å tilby dekning for overtredelsesgebyr og - i så fall - på hvilke vilkår.